

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Domińczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Maria Grzelka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Zakładu U. (...) Spółki z o. o. w O.

przeciwko Gminie W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2005 r.,
zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 15 kwietnia
2005 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2005 r. Sąd Apelacyjny odrzucił kasację pozwanej od wyroku z dnia 17 grudnia 2004 r. uznając, że kasacja nie zawiera przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie. W związku z zażaleniem pozwanej Sąd Apelacyjny wezwał pozwaną do uiszczenia wpisu, określonego w zarządzeniu Przewodniczącego, w kwocie 2.087,10 złotych. Po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego w wezwaniu, zaskarżonym postanowieniem Sąd odrzucił, jako nieopłacone zażalenie pozwanej na postanowienie o odrzuceniu kasacji, jednocześnie odrzucając, jako niedopuszczalne, zażalenie pozwanej na zarządzenie Przewodniczącego o wpisie. Sąd Apelacyjny uznał, że rozpoznawana sprawa dotyczy, prowadzonej przez pozwaną Gminę, działalności gospodarczej w związku z czym pozwana nie korzysta z ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych, przewidzianego

w art. 8 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.).

W zażaleniu pozwana Gmina zarzuciła, że w dotychczasowym postępowaniu była traktowana przez Sądy jako strona zwolniona z ustawy od kosztów sądowych, oraz, że w istocie rozpoznawana sprawa nie dotyczy gospodarczej działalności pozwanej. Obejmuje usługę projektową zamówioną jednorazowo, a nie usług o charakterze ciągłym i profesjonalnym, a ponadto, pozwana jest ofiarą przestępstwa co sprawia, że niniejsza sprawa powinna być traktowana jako „przypadek niegospodarczy”. Skarżąca wносиła też, aby w razie nieuznania jej racji co do niegospodarczego charakteru jej działalności, będącej przedmiotem sprawy, zażalenie zostało potraktowane jako wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew literalnemu brzmieniu zażalenia w części tytułowej i w części obejmującej wnioscowane orzeczenie Sądu Najwyższego, należało przyjąć, że pozwana wniosła jedno zażalenie, tj. na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 15 kwietnia 2005 r. o odrzuceniu zażalenia na odrzucenie kasacji, zaś do rozstrzygnięcia co do zażalenia na zarządzenie Przewodniczącego o wpisie, zawartego w tym postanowieniu, odniosła się w sposób przewidziany w art. 380 w zw. z art. 362 w zw. z art. 391 i art. 393¹⁹ k.p.c., tj. wniosła w istocie o ocenę zarządzenia Przewodniczącego w Sądzie odwoławczym, które było niezaskarżalne. W przeciwnym razie wypadałoby odrzucić zażalenie w części dotyczącej odrzucenia zażalenia na zarządzenie Przewodniczącego o wpisie, jako niedopuszczalne (art. 394¹ § 2 k.p.c.), a wobec braku innego formalnego odniesienia się w zażaleniu do tego zarządzenia, należałoby – już tylko z racji istnienia prawomocnego zarządzenia wzywającego o wpis i bezspornego nieuiszczenia wpisu - uznać zażalenie na odrzucenie zażalenia na postanowienie o odrzuceniu kasacji za bezzasadne.

Przyjmując, że rozpoznawane zażalenie obejmuje kwestię zasadności wezwania pozwanej do uiszczenia wpisu, Sąd Najwyższy uznał, że zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak to trafnie zauważył Sąd Apelacyjny w zaskarżonym postanowieniu, zagadnienie działalności gospodarczej gminy w rozumieniu art. 8 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych było przedmiotem szczegółowych rozważań Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 11 października 1996 r. III CZP 110/96 (OSNC 1997 r. nr 2, poz. 17) i w postanowieniu z dnia 22 sierpnia 2001 r. V CKN 756/00 (nie publ., LEX nr 53117). Argumenty zbieżne z wyrażonymi w w/w orzeczeniach zawiera

uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1993 r. III CZP 156/92 (OSNC 1993, nr 9, poz. 152) oraz postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 3 lipca 2003 r. I ACz 1313/03 (Wokanda 2004 nr 7 – 8, poz. 72). Za utrwalony w orzecznictwie należy uznać pogląd, że działaniom gminy nie odbiera cech działalności gospodarczej w rozumieniu art. 8 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych ani brak zarobkowego charakteru tych działań, ani wykonywanie zadań własnych polegających na zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty ani jednorazowe podjęcie się przez gminę przedsięwzięcia będącego z natury przedsięwzięciem powtarzalnym. Przesądzające jest tu kryterium profesjonalnego przetwarzania dóbr materialnych w celu zaspokajania materialnych potrzeb społeczeństwa. Na taki charakter działalność gminy, w przypadku realizowania zadań własnych, wskazuje wprost literalne brzmienie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jedn. tekst. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.).

W rozpoznawanej sprawie było bezsporne, że w wyniku przetargu powódka zawarła ze Spółką „W.(...)” S.A. w K. umowę o wykonanie dokumentacji projektowej pod nazwą „Oczyszczalnia ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej dla Gminy W.”, oraz, że spór dotyczył skuteczności cesji na rzecz powoda wierzytelności Spółki „W.(...)” do pozwanej z tytułu wynagrodzenia za w/w umowę. Jakkolwiek spór nie toczył się z udziałem Spółki „W.(...)”, lecz pomiędzy jej cesjonariuszem i pozwaną, to jednak źródłem powstania zobowiązania pozwanej była umowa o wykonanie projektu a to przesądzało o gospodarczym charakterze działalności pozwanej w sprawie niniejszej w rozumieniu art. 8 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych. Sąd Apelacyjny prawidłowo wezwał pozwaną do wpisu od zażalenia na postanowienie o odrzuceniu kasacji i prawidłowo odrzucił kasację po bezskutecznym upływie terminu wyznaczonego na jego uiszczenie. Wniosek o zwolnienie od wpisu (gdyby można było uznać za dopuszczalne złożenie zażalenia i jednocześnie, ewentualne traktowanie zażalenia jako wniosku o zwolnienie od kosztów) złożony po upływie terminu do uiszczenia kosztów sądowych był bezprzedmiotowy. Bez znaczenia jest też okoliczność, że wpisu nie zażądano od apelacji pozwanej (można dodać - ani od kasacji). Błędne zachowania Sądu nie unicestwiały obowiązku pozwanej wynikającego z ustawy (nota bene – Sąd Okręgowy w O. nie zwrócił pozwanej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa uznając, że pozwana jest stroną prowadzącą działalność gospodarczą). Obowiązku tego nie uchylało też twierdzenie pozwanej, że cesja wierzytelności pomiędzy Spółką „W.(...)” i powodem stanowiła obejście przepisów o zamówieniach publicznych, że była czynnością

dokonaną z pokrzywdzeniem innych wierzycieli upadłej Spółki „W.(...)” oraz że cesja ta stanowiła przestępstwo przy uwzględnieniu zamiaru wykonania zlecenia pozwanej przez inny podmiot niż ten, który wygrał przetarg. Nie zajmując stanowiska odnośnie do zasadności zarzutów pozwanej w powyższej kwestii, należy stwierdzić, że cesja wierzytelności była faktem wtórnym, natomiast status pozwanej w niniejszej sprawie co do kosztów sądowych wyznaczała zawarta przez nią umowa o wykonanie dokumentacji projektowej.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).